

DOKUMENTACJA

ONLINE

Fundacja Konrada Adenauera
Przedstawicielstwo w Polsce
1 lipca 2009

Dyrektor: Stephan Raabe
www.kas.pl

Odkrycie nowych perspektyw

Merkel i Tusk wybrali na drogę partnerstwa - PANORAMA STOSUNKÓW POLSKO-NIEMIECKICH W 2009 ROKU.

STEPHAN RAABE

Artykuł do Kalendarza Europejskiego, magazynu Polskiej Fundacji im. R. Schumana, nr. 122/2009

Relacje polsko-niemieckie nie są łatwe – jednak nie między ludźmi, którzy spotykają się prywatnie, robią ze sobą interesy lub współpracują na innych płaszczyznach. Nawet między politykami kontakty osobiste układają się całkiem dobrze. Pewną przeszkodę stanowi oczywiście język i niektóre różnice kulturowe mogące utrudniać kontakty, lecz nie jest to niczym niezwykłym.

To co czyni stosunki polsko-niemieckie trudnymi są przede wszystkim obciążenia wynikające z historii poczynając od okresu rozbiorów i obcego panowania od późnego wieku XVIII. To również trudne doświadczenia II wojny światowej, kiedy Polska znalazła się między dwoma żmłami systemów totalitarnych potężnych sąsiadów. To jest w końcu przesunięcie granic polski na zachód, którego dokonała Rosja Sowiecka i zaakceptowali, przynajmniej tymczasowo, zachodni alianci. Konsekwencją tego były wypędzenia i migracje ludności niemieckiej i polskiej na nieznaną dotąd skalę. To także skutki podziału zimnowojennego na Wschód i Zachód, które rozwijały się do 1989 roku w całkowicie odmienny sposób.

Nie dziwi więc, że nawet 20 lat po pokojowej rewolucji 1989 roku trudne następstwa długiego podziału i izolacji oraz realnego socjalizmu nadal są widoczne. Boleśnie tego doświadczyliśmy w podzielonych niegdyś Niemczech. Dlatego też problemy te odgrywają niepoślednią rolę w stosunkach z naszymi polskimi sąsiadami. Procesy gospodarcze, społeczne i polityczne nie zachodzą w obydwu krajach równolegle. Widoczne staje się to zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę: wskaźniki gospodarcze, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, struktury polityczne, czy różne debaty polityczne. Owa „nierównoległość” doprowadziła w wielu obszarach do różnic w potencjale, wynikających także z odmiennej wielkości obydwu państw. Można powiedzieć, że Polacy i Niemcy często nie myślą synchronicznie, lecz asynchronicznie. To z kolei prowadzi do napięć, które, gdy pójdzie dobrze, dawać mogą pozytywne impulsy i sprzyjać rozwojowi lub, gdy dobrze nie pójdzie, rodzą poważne nieporozumienia i konflikty oraz utrudniają komunikację i obciążają dialog polityczny. Wszystko to sprawia, że stosunki polsko-niemieckie są trudne.

Pomimo tego wiele już osiągnęliśmy, o czym przed dwudziestu laty nawet nie mielibyśmy odwagi marzyć. Polska wyzwoliła się z trudnego geopolitycznego położenia między Niemcami i Rosją, stając się członkiem NATO i Unii Europejskiej. Teraz wspólnie żyjemy w pokojowej współpracy wolnych i suwerennych narodów, która otwiera przed nami nowe możliwości. Jako sprzymierzeńcy razem występujemy w obronie bezpieczeństwa i pokoju w różnych miejscach świata. Drażliwe kwestie granicy, restytucji i odszkodowań zostały w sposób wiążący wyjaśnione i zamknięte, i tylko dla niemądrych populistów są powodem do wszczynania politycznej awantury. Również miliony niemieckich wypędzonych osiągnęły swój cel zapisany w Karcie Wypędzonych (Charta der

Heimatvertriebenen) z 1950 roku: aby utworzyć zjednoczoną Europę, gdzie narody będą mogły żyć bez strachu i przymusu.

Na takich podstawach można budować. Być może nadszedł czas by odwrócić się od trudności i różnic interesów i spojrzeć ku nowej perspektywie, aby odkryć osiągniętą „lekkość” w stosunkach polsko-niemieckich, która wynika z korzystnych warunków ramowych oraz szans rozwojowych. Aktualnym wyzwaniem strategicznym jest to czy z tej szansy uda się nam w partnerskich relacjach skorzystać, czy też ją zaprzepaścić w konkurencji wymierzonej przeciwko sobie. Donald Tusk oraz Angela Merkel zdecydowali się pójść drogą partnerstwa, ponieważ wspólnie łatwiej jest stawić czoła współczesnym wyzwaniom, jakim są: rozwój rynku i systemu finansowego, bezrobocie i systemy socjalne, a także nasze bezpieczeństwo.

tłum. Piotr Womela